

Hajná ze Šumavy

Lucie Marunová

mladá fronta

Hajná ze Šumavy

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.mf.cz

www.albatrosmedia.cz

mladá fronta

Renata Červenková / Martin Jelínek

Lucie Marunová – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Hajná ze Šumavy

Lucie Marunová

mladá fronta

Text ©Lucie Marunová, 2026

Illustrations © Lucie Marunová, 2026

Cover Photo © Václav Sponar, 2026

Interior Photos © Marek Drha, Václav Sponar, Lucie Marunová, 2026

ISBN tištěné verze 978-80-204-6686-0

ISBN e-knihy 978-80-204-6687-7 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-204-6691-4 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-204-6692-1 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

Obsah

Úvod	9	První okamžik	88
		Kdy se les mění	94
Kořeny	13	Co si les pamatuje...	98
Tatínku	14	Zlatý brouk	101
Lidé v Boleticích	19	Pod tíhou léta	107
Mezi tichem a odpovědností	24	Rejštejnská fara	112
Loučení	30	Nerozlučná přátelství	121
Nové začátky	35	Trpaslíci v lese	128
Únik	39	Šumavská zima	132
Na prahu mysliveckého roku	42	Dosled	144
Bod zlomu	47	Malá stopa	154
Lesnická škola v Písku	50	Jedličky	160
Tradice v moderní době	53	Jarní sázení	166
Školní polesí Hůrky	57	Poznávání	171
Vzpomínka na školní lavici	62	Hakešická cesta	181
Mezi dvěma světy	64	Léto, které láká a bere	186
Maminko, neplakej...	67	Grünberg	194
		Los Emil	208
V korunách stromů	71	V tichu i smíchu	215
Tady to začalo...	72	Jsem k ničemu?	222
Na první pohled	76	Šumavo...	227
Lesní řád	83		

Úvod

Mým přáním je otevřít vám své srdce ještě dřív, než začne samotný příběh. Když zavřu oči a ucítím vůni lesa, vracím se do dětství. Vidím samu sebe jít s tátou po úzké pěšině. Koruny stromů nade mnou šumí a já mám pocit, že les ví, že tam jsem. Tehdy jsem ještě netušila, že právě v tichu najdu svůj domov.

Rodiče mě vedli každý jinak. Maminka k pokoře a laskavosti, táta k trpělivosti a respektu k přírodě. Věci, které mě naučili, jsem v žádné učebnici nenašla.

Některé děti slýchávají od svých rodičů, že dřevo v lese je znamením bohatství. Ukazují jim na židli, na níž právě sedí, a říkají: „Tohle je vyrobeno z toho dřeva v lese.“

Mně však moji rodiče ukázali jiný pohled. Učili mě vidět v dřevě kořálku i rakev: začátek i konec lidské cesty. Dřevo nás provází od prvního dechu až po poslední, a právě proto bychom měli být vděční. Tatínek mi vždy kladl na srdce, že zvěř není jen lovná, ale každá zvěř má svůj příběh stejně jako člověk.

Tato kniha je obrazem mé cesty, od chvíle, kdy jsem jako malá cucpala po měkkém mechu, celá od rosy, a kdy mě les bral do náruče, přes studia na lesnické škole v Písku až po dnešní dny, kdy stojím tváří v tvář šumavským lesům jako žena hajná, která rozhoduje o osudech

samotného lesa. Na první pohled krásná cesta porostlá mechem nebyla jednoduchá. Občas ji zkřížily překážky, přesto v sobě nesla radost i bolest, okamžiky vítězství i pády. Ačkoliv jsem od malička samotářská duše, nikdy jsem na nic ve skutečnosti nebyla sama. Vždy mě vedla samotná příroda, ať už jsem padala do údolí, nebo stoupala k vrcholům svých úspěchů.

Je to také kniha o lidech, o těch, kteří mě posílili, i o těch, kteří mi ublížili. I bolest má totiž v mém životě své místo a já ji přijímám. Je to bod obratu, který člověka nasměruje tam, kam skutečně patří. Věřím, že se nic neděje náhodou a že všechno má svůj důvod. Tahle kniha je o světle, které mě našlo uprostřed stínů. V místě, kde by ho běžný člověk nehledal, mezi stromy, v tichu lesa, s vůní pryskyřice. Právě tady se potkávají lidé z lesa, kteří těžko nacházejí porozumění u ostatních.

A i když bych vám ráda přiblížila svou profesi v roli ženy hajné, musím vám vyprávět celý svůj příběh. Protože les pro mě není jen povoláním – je mým životem, domovem i osudem. Tuto knihu píšu s vděčností. Za své rodiče, kteří mě naučili žít s čistým zeleným srdcem, pokorou a radostí z každé maličkosti. Za Šumavu, která mě přijala takovou, jaká jsem, přestože jsem byla jen malý snílek. A také za tu krásnou skutečnost, že i uprostřed lesa lze nalézt domov v očích druhého člověka. Rozhodnete-li se číst dál, vkročíte spolu se mnou na celou Šumavu, do období rozkvětu, ale i temnoty. Potkáte tu příběhy radostné i bolestné, chvíle ticha i vůni lesa, uslyšíte troubení jelenů v podzimních večerech, kdy slunce sklání svou tvář k odpočinku. Objevíte tu i kousek mého srdce navždy ukrytého v Šumavě.

A snad až knihu zavřete, pocítíte i vy, že les není jen soubor stromů, ale přítel, učitel i láska. A že kdo mu tiše naslouchá, tomu se vždy ozve.

ČÁST I

KOŘENY

Tatínku

Tajemné lesy
vojenského kra-
je v Boleticích se
neustále promě-
ňovaly, každý den
vypadal jinak. Krása tu
neuvadala, jen se převlé-
kala. Bylo léto. Slunce přes
den spalovalo louky a tráva se
vlnila. Vzduch byl těžký, napl-

něný vůní sena a bzukotem včel. A pak přišel večer a s ním klid, z lesa
se zvedala jemná mlha. Tehdy mě tatínek, už jako malou, brával na po-
sed nad loukou u kostela svatého Mikuláše. Žebřík pod našimi kroky tiše
vrzal; já se drápala vzhůru první, maličká a neobratná, a hned za mnou
stoupal tatínek. Když jsem se konečně vyhoupla nahoru, sotva jsem no-
hama dosáhla na podlahu posedu. Pod posedem odpočívali naši psi –
Barunka a Tim. Byli to mí věrní kamarádi, kteří mě provázeli celým dět-
stvím a svými tlapkami mě už navždy drží za srdíčko.

Tam nahoře jsem sedávala s očima plnými otázek, které se mi sypaly z pusy rychleji, než je tatínek stihl zodpovědět. „Tatínku, proč na srnce pokaždé pískáme? Ulovíme dneska prasátko, když bude měsíček?“ šeptala jsem a hned přicházely další. Toužila jsem vědět, co se skrývá ve stínech, co šelestí v trávě, co zpívá v korunách stromů.

Táta mi odpovídal tiše, abychom nebyli prozrazeni. Říkal, že v čase říje se srna ozývá jemným pískáním. Je to hlas, který se nese lesem nenápadně, ale jistě, a srnec ho zaslechne, i když člověk nic neslyší. Myslivci se ten zvuk učí napodobit pomocí vábniček, aby se jim srnci přiblížili, aby ho mohli spatřit, přilákat a v tom krátkém okamžiku *přečíst* - podívat se, jak silné má paroží, v jaké je kondici, než se rozhodnou, jaký bude jeho další osud...

Pak ale jeho hlas ztěžkl, říkal, že dnes už není v lese všechno v rovnováze, jak by mělo. Srn je více než srnců. A jakmile se poměr pohlaví vychýlí z rovnováhy, rozezní se jinak i celý čas říje.

Jenže ono to není jen o tom, že by srnců bylo málo. Spíš je srn příliš. Srnci se často loví pro trofej, zatímco holá zvěř zůstává stranou, někdy z úcty, jindy proto, že na ní není nic, co by si člověk odnesl domů. Jenže právě lov té holé zvěře, jak my myslivci říkáme, je pro rovnováhu mnohdy důležitější, než se na první pohled zdá. Je to totiž pilíř zdravé populace srnčí zvěře. A když se ten poměr vychýlí, slábne i přirozená síla výběru. K srnám se pak dostanou i mladší a slabší srnci, kteří si své místo nevybojovali, ale v cestě jim nestál nikdo silnější.

„A to není dobře,“ říkal táta. „Silní srnci se v říji úplně vydají. Někdy se stane, že to tělo nevydrží.“

Tehdy jsem ještě všemu nerozuměla, ale cítila jsem, že les má svá pravidla a rovnováhu, o kterou je potřeba pečovat s rozumem i pokorou.

V mých očích byl táta nejmoudřejší člověk na světě. Uměl číst stopy zvěře, rozuměl větru i tichu lesa. Seděla jsem vedle něj a obdivovala,

jak dokáže naslouchat lesu, jako by to byl jeho starý přítel. Tajně jsem si přála slyšet přírodu stejně jako on.

Spolu jsme koukali na zapadající slunce a čekali, až se nad tmavými hřebeny objeví měsíc a rozsvítí oblohu. A teprve světlo úplňku nám odhalilo stíny černé zvěře, divokých prasat tiše se pohybujících na okraji lesa. Já je pozorovala svým malým dětským dalekohledem a rozeznávala jen neurčité tvary pomalu se pohybující ve tmě. O to víc jsem obdivovala tatínka: dokázal zvěř ulovit v té tmě po tradičním mysliveckém způsobu, čistě a přesně, takzvaně na komoru, bez pomoci noční optiky či dnešních termovizí. Je to zapřisáhlý a zásadový myslivec. Lov začínal tak, jak se i dodnes traduje, a to hodinu před východem slunce, kdy první paprsky dopadaly na chladnou mlhu, a končil hodinu po jeho západu. Technika, jako je noční vidění nebo termovize, si našla cestu hlavně k dnešní mladší generaci myslivců a přinesla větší jistotu v tom, na co se střílí. I když to někteří myslivci odsuzují, on to chápe. Ví, že nejde o popření tradic, ale o jejich přirozený vývoj s respektem ke zvěři, k bezpečnosti a zodpovědnosti. Myslivecký zákon zakazuje lovit hodinu po setmění, výjimkou jsou právě divočí, lišky a jezevci.

Z maminkina vyprávění jsem pochopila, že i tatínek měl své slabé chvíle. Jednou ji po dlouhém přemlouvání vzal na posed. Čekali dlouho — na svit měsíce, na tlupu divočáků, na tu sevřenou skupinku, která se lesem a loukami přelévá jako jeden tmavý stín. Když tatínek konečně vystřelil, hrdě prohlásil, že se mu povedlo střílet dvě prasata jednou ranou. Maminka byla v šoku. Chvíli vyčkali a poté vyrazili podívat se na úlovek. Tatínek ji protáhl celým mokřým polem, aby ta prasata našli. Jenže to nebyli divočí, ale dva bochníky chleba, kterými tam tatínek vnařil a měsíc je v tu chvíli nešťastně osvětlil. No nic. Jsou spolu dodnes.

My jsme tehdy seděli dál tiše na posedu. Když se zvedl vítr, který se stočil druhým směrem, veškerá zvěř zmizela. Chvíli jsme ještě vyčkávali, ale pak jsme sestoupili dolů, do trávy vonící pozdním létem. Jindy se nám zadařilo a společně jsme zvěř ulovili. Pokaždé jsme se ale vrátili zpátky za maminkou do vyhřáté chalupy, kde praskala stará kamna. Na nich jsem si ohřívala heřmánkový čaj. Pamatuji si i chvíle, kdy jsme po úspěšném lovu v obýváku čistili kulovnici. Já tátovi podávala hadříky

a veškeré náčiní. A právě v těch chvílích jsem cítila, že nás spojuje něco silnějšího než slova. Možná právě proto jsem se pokaždé těšila, že půjdeme zase spolu do lesa.

Mé dětství se dělilo mezi dva světy. Jeden byl hlučný a uspěchaný, v Českých Budějovicích. A pak ten druhý – opravdový – v Boleticích, zapomenutém koutě Šumavy, kam jsme jezdili na víkendy a prázdniny. Tam plynul čas pomaleji. Každý příjezd k bráně vojenského újezdu byl pro mě svátkem. Když vrátný otevřel těžkou bránu, věděla jsem, že jsem zase doma.

Vnadění je způsob, jak zvíř na určité místo přilákat pomocí potravy nebo vůní. Nejčastěji se používá například kukuřice, jablka nebo suché pečivo, které zvíř dobře zná a vyhledává.

Lidé v Boleticích

Tento kraj byl vždy v něčem zvláštní. Když utichl rachot střeleb, zavládlo tu ticho tak hluboké, že se zdálo, jako by se zastavil čas. Prašné lesní cesty křižující údolí vedly často ke střelnícím, jindy do kopců k vojenským věžím, a přesto v sobě měly cosi zádumčivě krásného. Jenže to ticho tu nebylo odjakživa.

Boleticko bývalo krajinou, kde lidé žili už od pradávna. Nejprve tu zanechali stopy Keltové, později Slované - už v době, kdy na vrchu Raziberk stálo opevněné hradiště, byl tenhle kraj součástí lidského světa. Od středověku se tu postupně rodily vesnice, nejdříve dole v údolích, kde byla půda přívětivější, později i výš v drsnějších polohách, kam se člověk odvažoval jen výjimečně. Byly tu samoty, statky rozesté po stráních, sklářské hutě i uhlířské osady. Taková mozaika prostého hospodaření, kde měl každý kus půdy svůj význam a každé stavení svůj příběh. Na konci té dlouhé kapitoly stálo číslo, které dnes působí skoro neuvěřitelně, desítky vesnic a tisíce lidí. A pak přišel zlom. Válka, odsun a po

roce 1948 rozhodnutí, které kraj uzavřelo. Z místa, kde se po staletí žilo, se stal vojenský újezd. Většina obcí postupně zmizela, domy ustoupily cvičišťům a lidé odešli. Kraj se vylidnil tak, že tu dnes žije už jen několik málo lidí a většina stavení zůstává opuštěná nebo slouží jen občasné. A právě tohle všechno je v tom tichu dodnes cítit a doufám, že nadále bude. Není to jen ticho lesa. Je v něm i něco z tajuplnosti těch míst, která kdysi mluvila lidským hlasem. Cest, po kterých se nechodí, i když pořád někam vedou. A možná právě proto působí tenhle kus Šumavy jinak než všechny ostatní, jako by si v sobě schoval něco, co už se nikde jinde nedochovalo.

Když jsem byla malá, tak tam stále nežilo moc lidí, a právě proto si byli blízko. Byli to hlavně lidé, kteří tam pracovali – v lese nebo pro armádu. Znali se a drželi při sobě. Když jsme přijížděli k bráně vojenského újezdu a vrátný ji pomalu otevřel, cítila jsem známé napětí a očekávání. Byli tam totiž lidé, kteří nás mohli brát za *měšťáky*, ale nikdy nás tak ne-

vnímali. I přesto, že jsme na chalupu jezdili jen zřídka.

Nejvíce mi v paměti utkvěla stará paní Krejčová, která mívala malý obchůdek na křižovatce, z něhož dnes zůstala jen zřícenina. V té době už byla v důchodu a já ji měla nesmírně ráda a po obědě jsem vždycky nasedla na kolo a jela za ní. Po každé jsem obdivovala její zahradu, která vypadala na jaře i v létě jako malovaný

obrázek. Kdo do ní vstoupil se zavřenýma očima, hned ucítil vůni levandule, růží, svěžest bylinek i sladkost muškátů všech barev. A když oči otevřel, spatřil mezi kvítím postávat drobné strážce záhonků – keramické trpaslíky, kteří tam stáli v pozoru, jako by na ně dohlíželi. Jako malá jsem snila, že jednou budu mít podobnou útulnou a pestrou zahradu. Pokaždé když jsem zastavila u plotu paní sousedky, vítala mě s úsměvem a dlouze si se mnou povídala o toulavých kočkách, zážitcích z posedu s tátou, zahrádce i o každodenních drobnostech.

Ve vedlejší chalupě žila paní Nováková. Skromná žena, na první pohled nenápadná, její život ale rozhodně nebyl lehký. Milovala kočky, cigarety a pivo, a i když žila prostě, nikdy si nestěžovala. Její zahrada vypadala úplně jinak než ta paní Krejčové. Vysoké kopřivy tam rostly až po kolena, mezi nimi se draly mladé břízky, všechno to působilo trochu divoce a neuhlazeně. Když už to přesáhlo únosnou mez, vzala kosu a celé to srovnala, jinak to nechávala být, jako by věděla, že příroda si poradí sama.

Takových lidí tam tehdy bylo víc. Práce v lese nebyla žádná výjimečnost ani rozhodnutí, nad kterým by člověk dlouze přemýšlel. Byla to samozřejmá součást života, stejně jako vstávání za tmy nebo návraty domů s rukama ztvrdlýma od práce, plnýma mozolů, unavenýma tak, že sotva udržely hrnek.

Paní Nováková pracovala pro hajného v pěstební činnosti. Brzy zrána, ještě než slunce vystoupalo nad hřebeny, vyrážela s kosou na paseky. Tam, kde mladé stromky dusily ostružiny a další traviny a byliny, ožínala jeden po druhém, aby měly šanci růst. Byla to práce těžká, jednotvárná a nedoceněná. Někdo ji ale dělat musel a ona ji dělala, protože jinou možnost vlastně ani neměla. Za tu mizivou odměnu si koupila pár věcí, něco málo k jídlu, cigarety a pivo. A taky krmení pro její toulavé kočky, které milovala a patřily k ní stejně jako ta zahrada.

S maminkou jsme často obdivovaly, jak může dělat takovou práci. Byla drobná, ale zvládla toho víc než leckterý chlap z města. Často jsme ji zvali k ohni, aby si s námi opekla buřty, seděla s námi, mluvila přímo, bez okolků, rázně a nepřetvařovala se. A právě proto jsme ji měli rádi.

Dalšími vzdálenými sousedy byli Vlčkovi. Pokaždé, když maminka vařila vývar, naložila mi do tašky pár kostí a já je na kole vozila jejich psovi Britovi, statnému německému ovčákovi. Vlčkovi měli dceru Veroniku, která byla o něco starší než já. Jedno léto jsme byly nejlepšími kamarádkami. Já ji lákala do lesa na bojovky mezi smrky, na šplhání po vojenských věží, Veronika však raději zůstávala doma. Měla v pokojíčku opravdový domeček pro panenky, zatímco já si své panenky usazovala do domečku z kartonu, mechu a klacků. A tak jsem jí ten její svět trochu záviděla, i když mě to nakonec vždycky táhlo zpátky ven, do toho mého. Když pak Verunka odjela do města s maminkou, kam chodila do školy, naše cesty se rozdělily, a tak jsem většinu dní trávila sama. Lesy Boletic v jižní části Šumavy mě vychovávaly po svém. Naučily mě hrát si s panáčky a zvířátky z kaštanů, co jsem si vyrobila, s 20 let starými traktůrky, které jsem zdédila po bratrovi, ale i s prázdnými nábojnicemi, které jsem nacházela v lese po střelbách kolem Brzotické střelnice. Měla jsem sbírku prázdných brokových nábojnic od táty a dodnes si pamatuji jejich zvláštní vůni. Pokaždé, když ji dnes ucítím při výstřelu na honu, vrátí mě to zpátky do dětství. Kdo s tím vyrůstal, ví, že to není jen vůně střelného prachu, ale taky vůně vzpomínek a okamžiků, které se člověku vryjí hluboko pod kůži. Víc než jakákoli dětská hračka. Jednou jsem ale přinesla domů něco nezapomenutelného. Toulaly jsme se s maminkou v lese a mně přišlo jako dobrý nápad ochočit si pár malých pyžamáků, tedy malých divokých prasátek. Začali nás pronásledovat

a na útěku jsem našla kus něčeho těžkého, obaleného hlínou. Myslela jsem si, že nesu tátovi poklad a hrdě mu to oznámila. Jenže to byl funkční vojenský granát.

Vojenský újezd je zvláštní území vyhrazené především pro výcvik armády. Nejde jen o střelnice, ale o rozsáhlé oblasti, kde se armáda připravuje na bojové situace, pohyb techniky, střelbu, taktiku i přežití v terénu. Proto je vstup do těchto oblastí zakázán. V prostoru probíhají plánované střelby, pohybují se zde vojenská vozidla a v některých místech mohou zůstat i nevybuchlé zbytky munice. Les, který na první pohled působí klidně, tak může být ve skutečnosti nebezpečný.

Jedním z takových míst jsou i Boletice v jižních Čechách. Díky omezenému pohybu lidí bývá příroda ve vojenských újezdech často zachovalejší než jinde. Vzniká tak určitý paradox – místa určená pro výcvik armády se stávají útočištěm pro vzácné druhy rostlin i živočichů, kteří by jinde těžko hledali klid. V některých újezdech se proto sleduje výskyt chráněných druhů a platí zde i zvláštní režim ochrany přírody.